

Universitätsbibliothek Paderborn

Medvlla Theologica

Ex Sacris Scriptvris, Conciliorvm Pontificvmqve Decretis, Et Sanctorvm Patrvm Ac Doctorum Placitis Expressa ; In qua, quidquid tum ad fidei mysteria sanè ac rectè intelligenda, & ab erroribus quibusvis secernenda, tum ad sacramenta debitè conficienda & ministranda, tum ad actiones humanas iuxta ...

Complectens ea quæ ad Sacramenta & mores pertinent

Abelly, Louis

Coloniæ Agrippinæ, 1659

V. Quinam sint matrimonii impedimenta.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38979

coniugale debitum, est sub peccato mortali, si alter coniugum seriò, instanter, & rationabiliter illud petat, ut ex communi Theologorum consensu docet & fuse probat Sanch. lib. 9. disp. 2.

Sunt tamen aliqui casus, in quibus coniux ab obligatione reddendi debiti eximi censetur; ut quando unus coniugum adulterium commisit, tunc enim coniux innocens debitum ipsi negare potest: item, si ex redditione debiti timeatur gravissimum aliquod corporis incommodum; aut si uxor prægnans sit, & proli conceptæ timeatur probabile mortis periculum: quæ omnia fusiùs explicata apud eundem Sanch. toto lib. 9. citato videri possunt.

SECTIO V.

Quænam sint Matrimonii impedimenta.

SUPPONIMVS Ecclesiam pro data sibi à Christo Domino in omnes fideles autoritate, potuisse ex causis rationalibus certa quædam impedimenta Matrimonii constituere, ut expressè definitum est in Conc. Trid. Sess. 24. can. 4. & constat ex antiqua traditione ipsius Ecclesiæ: olim siquidem, teste S. Aug. Lib. 15. de ciuit. c. 16. legibus Ecclesiasticis prohibita erant Matrimonia inter consobrinos, & temporibus S. Gregorii Papæ eodem iure Matrimonia irrita erant usque ad septimum gradum inclusivè, ut habetur ex cap. Nulli, & cap. De consanguinitate, 35. quæ sit 2. & 2. cum tamen hodie nec affinitas, nec consanguinitas Matrimonium impediat, nisi usque ad quartum gradum, ut infra explicabitur.

Hæc autem impedimenta duplicis sunt generis; quædam enim Matrimonium solummodò contrahendum impediunt, alia etiam contractum dirimunt.

Impedimenta prioris generis quinque communiter à Theologis numerantur, ut videre est apud Bonac. Quæst. 3. pu. 14. de impedimentis Matrim. Primum est, Ecclesiæ interdictum, seu prohibitio, ut habetur ex cap. Capellanus, de feriis. Secundum est, contractus sponsali-

Sponsaliorum initus cum persona aliqua, ut ex infra de-
 cendis plenius intelligetur. Tertium est, votum simpliciter
 castitatis, aut religiosi status amplectendi, vel suscipiendi
 sacros Ordines, vel non nubendi, ut constat ex cap. *Si quis
 votum*, 27. quæst. 1 & cap. unico, de voto in 6. & qui cum
 huiusmodi voto Matrimonium contrahit, dispensatione
 illius minime obtrita, peccat mortaliter: & quamvis red-
 dere possit conjugale debitum, illud tamen licite petere
 non potest, ut ex communi Theologorum consensu docet
 Bonac. Suprà. Quartum est cognatio spiritualis, quæ con-
 trahitur per Catechismum, quæ tamen per Concil. Tri-
 dentinum sublata est, ut docent Henric. Regin. Sanch. & alii apud
 eundem Bonac. Quintum denique est crimen, ut uxoricid-
 ium, Presbytericidium, incestus, & quædam alia, quæ
 ab eodem Bonacina enumerantur, ob quæ olim quasi po-
 nitentiæ loco Matrimonium interdictum erat: verum
 Sot. Cord. Henric. Nav. & plures alii quos citat Laym. Pan-
 4. de Matrim. cap. 5. existimant, hæc criminum impedi-
 menta fuisse per diuturnam consuetudinem penitus sub-
 lata, adeo ut Nav. dicat, se non meminisse tota ætate
 super eiusmodi impedimento petitam fuisse dispensa-
 tionem.

Impedimenta dirimentia duodecim communiter
 Theologis numerantur, quæ memoriæ iuvandæ causâ
 tribus versibus comprehensa sunt.

*Error, conditio, votum, cognatio, crimen,
 Cultus, disparitas, vis, ordo, ligamen, honestas,
 Si sis affinis, si consummare nequibus.*

Primum impedimentum est, *Error*, qui dupliciter con-
 tingere potest; vel circa substantiam personæ, ut si quis
 ducat Annam existimans esse Catharinam; vel circa ipsius
 personæ qualitatem, ut si quis ducat Annam credens esse
 nobilem; divitem, &c. quam postea comperit esse igno-
 bilem, pauperem, &c. Et priori quidem modo reddit Matrimo-
 nium invalidum; non item posteriori, ut ex communi
 Theologorum consensu docet Bonac. Suprà pu. 1.

Secundum est, *Conditio*; quando quis contrahit cum
 personâ

persona aliqua servilis conditionis, existimans esse liberam: tale enim Matrimonium Ecclesiastico iure irritum est, ut habetur ex cap. 2. & ult. de coniugiis servorum. Veram eiusmodi impedimentum hodie inter Christianos rarissimè contingit, nisi fortè respectu eorum, qui sententia iudicis per totū vitæ tempus ad remos damnati sunt, aut carceri perpetuò mancipati: tales enim, cum sint *Servi panni* ut iura loquuntur, servilis conditionis leges subire debent.

Tertium est *votum*, solemne scilicet, quod emittitur in professione status religiosi: tale siquidem votum non modo impedit Matrimonium contrahendum (quod etiam facit votum simplex castitatis) sed etiam contractum dirimit, ut habetur ex Clement. unica, de consanguinitate, & ex Conc. Trid. sess. 24. can. 9.

Quartum est *Cognatio*, quæ triplex à Theologis distinguitur, naturalis scilicet, spiritualis, & legalis. Cognatio naturalis, quæ etiam consanguinitas vocatur, est vinculum personarum, quæ ab eodem proximo stipite per carnalem propagationem descendunt. Solent autem Theologi in consanguinitate considerare lineas & gradus. Nomine lineæ intelligunt seriem seu ordinem personarum consanguinitatem inter se habentium; sive linea illa sit recta, qualis reperitur inter ascendentes & descendentes; sive sit transversa seu collateralis, qualis est inter personas, quæ quamvis ab eodem stipite procedant, à se tamen invicem non descendunt. Nomine verò gradus expriment distantiam maiorem vel minorem unius personæ ab altera secundum lineam consanguinitatis. Porro ad distantiam illam dignoscendam, & computandos ipsius consanguinitatis gradus, tres regulæ à S. Doctore In 4. dist. 40. q. 1. a. 2. & aliis communiter Theologis assignantur.

Prima regula hæc est: *In linea recta ascendentium & descendentium tot numerantur gradus, quot persona, unâ demptâ: unde pater & filius in primò consanguinitatis gradu coniuncti esse dicuntur; avus & nepos, in secundo, & sic de aliis.*

N 5

Secunda

Secunda regula: In linea collateralis, quot gradibus prope distant à communi stipite, totidem etiam inter se distant: quare si frater, & soror uno tantum gradu distant à Patre, censentur etiam uno tantum gradu inter se distare; patruus verò duobus gradibus, & sic de aliis.

Tertia regula: Si consanguinei à communi stipite in quibusdam distant; tunc quot gradibus is, qui magis remotus est, distat à communi stipite, tot etiam gradibus inter se distant: Iuxta quam regulam patruus censetur esse in secundo gradu consanguinitatis cum liberis fratris sui; quia liberi illi duobus gradibus à communi stipite distant. Quamvis autem jure antiquo impedimentum cognationis naturalis extendere usque ad septimum gradum; ut supra dictum, hodie nomen non nisi ad quartum gradum inclusive extenditur; habetur ex cap. Non debet de consanguinitate & affinitate.

Cognatio spiritualis est propinquitatis secundum iurisdictionem Ecclesiasticam, orta ex administratione, vel susceptione Baptismi; inter susceptores & baptizatum, vel baptizatum, eiusque patrem ac matrem; nec non inter baptizatum, & eiusque patrem ac matrem; ut in Concilio Trid. Sess. 24. c. 2. de ref. Matrim. constitutum est: quod etiam similiter intelligendum est de Confirmatione; ut ibidem declaratur: ex quo sequitur (quod hic obiter advertendum est) nullam inter ipsos susceptores contrahi cognationem; proindeque patrum posse valide ac licite ducere filios in Matrimonium, cum qua simul alienum filium esse factum fonte suscepit, ut constat ex Bulla Pii 5. quæ incipit *Quoniam illius vicem*. Observat etiam Bonac. Quæst. 3. de Imped. Matrim. pu. 5. ex Suare, Sanche, & aliis, illum, qui suscipit parvulum, quando privatim, & jure sollemnitate baptizatum, nullam cognationem contrahere; licet is, qui Baptismum ejusmodi confert, contrahat cognationem spirituales cum baptizato, & patre ac matre illius. Excipitur casus in quo maritus conjugis suæ prolem in necessitate baptizat; tunc enim nullam cum ea contrahit cognationem; habetur cap. Ad limina, 20. quæst. 1.

Cognatio denique legalis . est propinquitas persona-
rum ex adoptione proveniens ; adoptio vero est extranea
personæ in filium aut filiam legitima assumptio. Et hæc co-
gnatio legalis contrahitur primò inter ipsum adoptantem &
adoptatum, adoptatiq[ue] descendentes usque ad quartum
gradum: secundo inter uxorem adoptantis & adoptatum;
tertiò inter filios adoptantis & adoptatum ; ut constat ex
cap. *Per adoptionem* 3. quæst. 3. & cap. unico, de cognat. leg.
Hæc autem cognatio non provenit nisi ex ea adoptione,
quæ fit secundum leges, quæ proinde super hac re consuli
debent.

Quintum est, *Crimen* ; quod quidem est duplex, ut habe-
tur ex cap. *Si quis vivente* 31. quæst. 1. cap. *significavit* & cap.
super hoc de eo, qui duxit. Primum est, homicidium conju-
gis; quando scilicet maritus uxorem per se, vel per alium
ferro, & veneno occidit eo fine; ut cum alia muliere cædis
illius conscia, . & in illam consentiente Matrimonium
contrahere possit: quod etiam similiter de uxore intelli-
gi debet. Aliud crimen est adulterium; quando alter conjux
committit adulterium; & pollicetur ei, cum quo adultera-
tur, se contracturum cum eo post obitum conjugis, & hæc
promissio ab eo acceptatur: vel quando post Matrimo-
nium de presenti contractum cum uno, cum altero etiam
per verba de presenti contrahitur, & ab utroque criminis
illius conscio adulterium committitur: vel etiam quando
alter coniux adulterium cum alio commisit, & postea in-
terficit coniugem; ut cum adultero; quamvis illius cædis
minimè conscio, contrahere possit.

Sextum est *Cultus disparitas*: quando baptizatus contra-
hit Matrimonium cum foemina nondum baptizata, aut
mulier non baptizata cum viro non baptizato. Hoc im-
pedimentum colligitur tum ex Concilio Tolet. 3. ca-
pit. 14. tum ex ipsius Ecclesiæ usu communi, qui
sufficiens est ad impedimentum inducendum, quam-
vis non sit in iure expressum, ut observat Bonacina Supra
pu. 7.

Quod

Quod autem spectat ad Matrimonium Catholicæ personæ cum hæretica, quamvis validum sit, est tamen illicitum, ut pluribus probat Laym. cap. 14. de impedimentis Matrimonii; ubi etiam monet experientia comperisse, ex eiusmodi Matrimonio tot & tanta sequi spiritualia incommoda, tum ipsi coniugi Catholico, tum liberis ac Christianæ reipublicæ, ut plerumque charitatis legem minino adversetur: in quo casu (ut idem author dicit) in quidem summus Pontifex id dispensative permittere potest; nisi probabilis aliqua spes subsit ex eiusmodi Matrimonio longè maiores fructus spirituales obventuros esse quorum intuitu incommoda illa tanquam minora utitur que tolerari possint.

Septimum est *vis*, seu metus gravis iniuste incussus, quando quis vi aut metu eiusmodi adigitur ad contrahendum Matrimonium, quod nullo modo contrahitur nisi ad id eo modo compulsus fuisset, de quo distat supra sect. 2.

Octavum est *Ordo*: quando quis scilicet initiatus est in Ordinibus, vel aliquo illorum: tales enim Ordines votum solemne castitatis, quod annexum habent, Matrimonium contrahendum impediunt, & dirimunt contractum, ut habetur ex cap. unico, de voto in 6. & ex Conc. Trid. sess. 24. can. 9.

Nonum est *Ligamen*, id est, obligatio, seu vinculum contractus Matrimonii rati cum coniuge adhuc vivente, quamdiu enim hoc vinculum durat, Matrimonium cum quovis alio contrahendum impedit, ac dirimit: idque non modo iure Ecclesiastico, ut patet ex cap. 1. & ultimo de sponsa duorum, sed etiam iure divino; ut expressè declaratum habetur in Conc. Trid. sess. 24. can. 2. & satis constat ex prohibitione Christi Domini s. Matth. cap. 19.

Decimum est *honestas*, publica scilicet, ratione cuius vitur impedimentum, tum ex sponsalibus validè contractis, tum ex Matrimonio rati & nondum consummato, ut habetur ex cap. *Sponsam* & cap. *Iuvenis* & cap. *Ad audientiam* de sponsalibus. Quamvis autem iure antiquo impo-

mentum istud protend eretur usque ad quartum gradum, iure tamen novo in Concil. Trid. Sess. 24. c. 3 de ref. Matrimon. constitutum est, ut impedimentum publicæ honestatis ex sponsalibus ortum non nisi ad primum gradum extendatur; illud autem, quod ex Matrimonio rato provenit, secundum iuris antiqui dispositionem relictum est; proindeque ad quartum gradum extenditur, ut constat ex decreto Pii V. quod incipit. *Ad Romanum.*

Vndecimum est *Affinitas*, quæ est attinentia, seu propinquitas quarundam personarum ex copula carnali proveniens, ratione cuius fit, ut mulier coniugata per consummationem Matrimonii affinis fiat consanguineis mariti; & vicissim maritus consanguineis uxoris. Hæc autem affinitas, si oriatur ex copula licita, usque ad quartum gradum extenditur; ut constat ex capite *Non debet*, de consanguin. & affin. si ex copula illicita secundum gradum non excedit, ut in Conc. Trid. constitutum est sess. a. 4. cap. p. 4. de refo. Matrim.

Docent autem Theologi, affinitatem non parere affinitatem, proindeque duos fratres v. g. validè ac licitè posse duas sorores in Matrimonio ducere; filiumque similiter posse Matrimonium cum illa contrahere, cuius matrem pater sibi coniugio copulavit. quod pater ex cap. *Super his*, de consanguin. & affin. Quod si affinitas Matrimonio iam contracto superveniat, ut si maritus adulterium committat cum uxoris consanguinea in primo vel secundo gradu; tunc illius ratione maritus conjugale debitum ab uxore petere licitè non potest, quamvis eidem reddere teneatur, ut ex communi Doctorum consensu docet Bonacina supra pu. 12.

Duodecimum est *Impotentia*, id est inhabilitas perpetua ad consummandum Matrimonium, sive illa se teneat ex parte viri, sive ex parte mulieris; dummpdo fuerit eo tempore, quo Matrimonium contractum est, non verò postea subsequuta sit. Et hoc impedimentum dirimit Matrimoniam non modò iure Ecclesiastico, ut patet ex cap. *Quod sedem*, de frigidis, & maleficiatis; sed etiam ipso iure natu-

ut

ur ex communi Theologorum doctrina probat Bonae
 supra. pu. 13. Quod si (ut idem author subdit), dubiteret
 num impotentia sit perpetua, . . . permittuntur coniuges si-
 mul habitare per triennium, . . . ut Matrimonium consum-
 ment; quo tempore si nequeant consummare, non au-
 plius permittuntur cohabitare; ad consummandum Ma-
 trimonium; quia iudicatur adesse impotentia perpetua,
 consequenter invalidum esse Matrimonium; ideoque so-
 parationem esse faciendam propter periculum incont-
 nentiae: secluso tamen illo periculo iura permittunt, ut re-
 habeat tantum pro sorore, quam non potest habere uxorem;
 ut constat ex cap. *Laudabilem*. & cap. *Requisivisti*.
 quæst. 1.

Conc. Trid. sess. 24. cap. 6. de ref. Matrim. adiunxit detri-
 mum tertium impedimentum; scilicet *Raptum*; de re vitæ.
Inter raptorem, & raptam, . . . quamdiu ipsa in potestate raptoris
manserit, nullum posse consistere Matrimonium. Quod quidem
 decretum etiam locum habere existimant Henricus, Rebellus,
 Zerola; Petrus de Ledesma & alii apud Aug. Barbosa
 remissionem ad titatæ sess. 24. c. 6. quando puella consentit
 quidem in raptum, sed invitis parentibus; quamvis id ve-
 gent Regin. Sanch. Lessius, & alii apud eundem.

Quæres; quis in supra dictis impedimentis dispensare
 possit. Respond. 1. Romanum Pontificem; pro summa
 quam obtinet in Ecclesia; potestate dispensare posse in o-
 mnibus impedimentis, quæ iure Ecclesiastico Matrimo-
 nium impediunt, aut dirimunt, ut ex communi Theolo-
 gorum omnium consensu docet Bonae, sup. pu. 15. Resp. 2. Ep-
 piscopum dispensare posse in impedimentis non dirimen-
 tibus, excepto voto castitatis perpetuæ & religionis; imo
 etiam aliquando in impedimentis dirimentibus, quæ
 post contractum bona fide Matrimonium deprehenduntur;
 quando scilicet impedimentum est occultum, & Ma-
 trimonium manifestum, ipsique coniuges non possunt
 absque magno scandalo separari, nec ad summum Pontifi-
 ficem patet recursus propter paupertatem, aut alias ma-
 ximas difficultates. Ita Petrus de Ledesma, Peres, Sanchez,
 Valentia

Valentia, Riccius, & alii apud eundem Bonacinam supra, qui etiam censent, non modò post contractum Matrimonium, sed & antequam contrahatur, Episcopum posse ob urgentissimam aliquam necessitatem ex praesumpta summi Pontificis tacita facultate in iisdem impedimentis dirimentibus interdum dispensare.

 S E C T I O . V I .

De sponsalibus.

SPONSALIA, quæ à spondendo, seu sponte promittendo dicta sunt, significant spontaneam promissionem mutuam inter virum & foeminam de Matrimonio in futurum contrahendo: sponsaliorum enim obligatio non contrahitur per solum desiderium, aut propositum contrahendi Matrimonii, nisi intercedat promissio, eaq; mutua & reciproca, ut docet & probat Sanch. lib. 1. de sponsal. disp. 3. disp. 12. nec ad illius validitatem requiritur praesentia Parochi, aut testium, ut observat idem Sanch. quamvis servari debeat laudabilis illa consuetudo, quæ in universa propemodum Ecclesia vim legis obtinuit, ut antequam Matrimonium per verba de presenti contrahatur, sponsalia in facie Ecclesiae, seu coram Parocho, & testibus celebrentur: super qua re consuli debent cuiusque Dioecesis consuetudines, & leges particulares.

Ad validitatem autem sponsaliorum requiritur in primis, ut contrahentes saltem aetatis annum septimum expleverint, ante quam aetatem ad sponsalia contrahenda censentur inhabiles, ut constat ex cap. *Literas*, & cap. *Accessit*, de desponsatione impuberum. Requiritur praeterea, ut usum rationis habeant, & cum ea deliberatione operentur, quæ ad plenum & perfectum consensum necessaria est, ut docet Tolet. li. 7. c. 20. Requiritur denique, ut verè & ex animo promittant, atque se obligare intendant: qui enim fide tantum promitteret, graviter quidè peccaret, & ad